

Châng thlan: *Matthaia 13:22.*

Zirlâite tân:

Hriat tûr: Hausakna leh neih belh zêl duhna hi inbumna hlauhawm tak a nihzia an hria ang a, chu chuan Setana thang lak ata a tâln chhuahtîr ang.

Vei tûr: Mahni inthununna, an châk zâwng, an duh zâwng leh an thiltumtea Pathian thununna chu an nei ang.

Tih tûr: Mahni thil neih leh nihnaa lungâwina leh Pathianin phal taka malsâwmna min vûr avânga lâwmnaa innghat nun chu neih tumin ruahmanna an siam ang.

THUPUI THEN

I. Hriat tûr: Hausakna hi inbumna thang hlauhawm tak a ni tih hriain

- A. Eng vângin nge mi dangte hausak dân sawisêl a, mahni thlarau lam nun haider tlat sî hi a awl viau?
- B. Eng vângin nge thuhritu thenkhatten hmuingîlna chanchin tha an sawi hian mîte zirtîra siam âia hausakna khâwl khâwm ngai pawimawh zâwk tûrin kohranho hi a hmin nasat viau?
- C. Awhna lo immun chhoh dân rahbi pathumte chu engte nge ni?

II. Vei tûr: Mahni inthunun theihna neiin

- A. Kan hawina lam apianga lungâwi lohna tûr kan hmuh châng hian eng tin nge kan duhnate leh kan châknate hi Thlarau Thianghlim thununna hnuaiyah kan dah theih ang?

B. Mahni chan tâwka lungâwina nun min neihtîrtu tûr rilru ngîl leh inngâitlâwm chu engin nge siam thei?

III. Tih tûr: Chan tâwka lungâwina nun neih tumin

A. Mahni chan tâwka lungâwina nun châwm nung zêl thei tûr thil pawimawhte chu eng nge ni?

B. Kan thil duhte leh kan mamawhte, kan mamawh bulpuite leh a belhchhahnate hi eng tin nge kan thliâr hran theih ang?

C. Pathian duh dân ang tak nunphung chu hlawhtling taka kan nun chhuahpui theih nân eng thilte nge kan tih ve ngâi awm?

KHÂIKHÂWMNA: Duhâmna âia mahni chan tâwka lungâwi nun nei tûr chuan Pathianin kan nun a thunun pumhlûm thak theihna tûrin duhthlanna kan siam thîn tûr a ni.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1-NA—Chawk phûr rawh

Bible châng thlûr bing tûr: *Matthaia 13:22.*

Thlarau thanna atâna thu pawimawh: *Thlarau Thianghlim hruai theih tûra nî tin kan intulût a nih loh chuan hausak châkna thangah kan âwk ngê ngê ang.*

ZIRTÎRTÛTE PUÂL: Tûn kêr zirlâi hian zirlâi hmasa lama kan zir tawhte kha zâu zâwk leh thûk zâwka rawn chhuiin, hausak ûmnain rilru lama nghawng a neih, hêng: mahni chan tâwka lungâwi lohna te, duhâmna te, awhna te, khawvêl thilte ringawt suangtuahna te chu a rawn thlûr bing ta deuh a ni. Kan chên mêkna khawvêl hun tawn hi han thlîrin hei ngei hi kan zir tûr chu a ni chiah tih a lang Chiang hlê. Nî hnuhnûng chungchâng sawiin Isua chuan, “Fîmkhur rawh u, chutilochuan ei puar lutuk nê, zu ruih nê, dam chhûng khawsak ngaihtuah nê, in rilru a khat lutuk palh hlauh ang e,” (*Luka 21:34*) tiin vaukhanna thu min pê a. Uirêna leh tualthahna-te hi chu Kristiante tih vê tûr nia pawm a nih ngâi rêng rêng loh lâiin, sual hlauhawm tak tak dang, entîr nân, duhâmna leh awhna-te hi chu kan pawmzam thei

angreng viau lawi sî a. Hetianga mahni inbumna thang lak ațanga min chhanchhuak thei awm chhun chu Thlarau Thianghlim hnathawh chauh a ni.

Sawi hawna atân: Hêng thawnthu pahnihte hi han khâikhin teh: A hmasa zâwk chu mi hausa angreng tak pakhat chanchin a ni a. Nî tina taka insâwizawi ținin, a ei leh in pawh a duhtui hlê a, hetiang avâng hian a kum phû lovin a lang naupang rêng bawk. Mi tam tak chuan hrisêlna dân zawm kawnga mi entawn tlâk tak niin an ngâi rêng a ni. A nupuiin a khât tâwka doctor râwn țin tûra a tih pawhin, hun a lo nei lo bawk nêh, a tihlawhtlinsak ngâi lêm lo. A taksaah hian a la thihpui nge nge tûr thil eng emaw inmung țin mêk a awm tih rêng a hre lo va. Cancer a lo vei reng a nih tih a'n hriat meuh chuan a cancer chu stage 4 a lo ni hman dêr tawh chu niin. A nunna chhan tûr chuan an lo tlâi lutuk hman tawh a ni.

Mi pakhat dang ve thung chu a hrisêl lo angreng viau mai a, a na neih leh a țin lohate chu la thutakin doctor a râwn thuai zêl a. Chutianga a in-*test*-tîrna ațang chuan cancer vei chu stage 1 chauh a lo la ni tih an hmuchhuak a. Inenkawlina hautak leh tawrh pawh hrehawm angreng tak chu hmachhawmin, a nunna chhanhim a ni ta a ni. Hetiang deuh hian, sum ûmna natna hlauhawm takte leh khawvêl nêna inzawmna hi thihpui khawp hial a nih hmaa kan hriat chhuah vat a va pawimawh tehrêng êm!

RAHBI 2-NA—Zawng chhuak rawh

ZIRĪRTÛTE PUĀL: Awhna leh duhâmna-te hian Kristâ thuhretu kan nihna kawngah mi a hnûk hniam fo va; Pathian ram zauhna tûr atâna sum kan dah pawh thil dangah kan hman phah țin. Hêng natnate hi ringtûte nuna a țin len zêl kan phal a nih chuan, kan chakna thahrui leh sum leh pâite hi mahni ținghma hâi nân kan hmang hreh lo mai ang. Thil lungchhiatthlâk ber mai zâwk chu, hêng sualnate hi a hlauhawmzia kan lo hre miah lo hi a ni.

Tualthatu chuan mî nunna a lâksak a ni tih a inhria a. Uirê pawhin a سوالنا a hre bawk. Mahse mi duhâmte leh pamhamte chuan an سوالنا haiderin, ngaihṭha takin an nun an hmang ṭhîn thung. Kan thil tih chhante leh kan thiltihte hi Thlarau Thianghlim kaihhruaina hnuaiah fîmkhur taka kan enfiah ṭhîn a nih chauhin kan nihna dik tak kan hre thei ang. Laodikei kohhran pawh khân a Hausa-in tlâkchham engmah a nei lo emaw a in ti rawk tak na a, a dinhmun dik tak erawh chu khawngaihthlâk, thlarau lama pachhe tak leh mitdel mai a ni.

ZIR ZÂUNA

I. Pathian Thu pawm dân leh kalpui dân dik lo (*Matthaia 13:3–7, 22*).

Matthaia 13:3–7-ah hian Isua chuan thlarau lam nun chungchâng sawifiahin, kan beisei loh deuh thil kan tawng thei a ni tih min hrilh a. He lâi thu-a a mi sawi hmasak berte tân hi chuan beisei tûr eng mah a awm lo hrim hrim a, a chhan pawh thlarau lama dawnthlêng a awm loh vâng a ni (buh chí chu savâten an rawn chuk zo vek a nih kha). A pahnihna dinhmun pawh hi a ziaawm deuh hlek nâa, ṭiak tûrin chakna thahrui an nei tlêm lutuk bawk sí. A pathumna hi chuan thlarau lama dawnthlêng ṭha tak an nei a, ṭiaka ṭhang lian zêl tûrin chakna an pâi bawk; mah se a ṭhat tak tak hmain a chakna thahrute chu khawvêl thila inçhêk mûk nân a hmang ta hlah zâwk a, thlarau lam thilte chu hlamchhiah a lo ni ta ṭhîn a ni.

Huan ṭha ber berte chu huan neitu-in hnim leh hlîngte thlawh fâi nâna hun leh thâ a sên ṭhinna hmun hi a ni a. Hnim leh hlîngte hi kan thlo fâi zêl a nih loh chuan thlâi chawi ei tûr an eipui vê a, a tâwpah phei chuan an dîp ral nge nge ṭhîn. Vânduaithlâk takin, tûnlâi hian Pathian thu kalpui dân (theology) fuh lo deuh mai, rinna kâwra hmanga mahni hmasialna chi tuhna ang chí hi a lâr hlê mai a. Chutiang chu Sâp ṭawng chuan “prosperity gospel” an ti a, rinna thlâi chí tuha lei malsâwmna dawn ṭawṭ ṭawṭ theih nia inzirtîrna ang deuh hi a ni. Hetiang Pathian thu kalpui dân

dik lo tak mai ang chî-ah hian thutak leh inbumna thu a inchawhpawlh ðhîn.

Ni e, Pathian chuan hmuingîl tûrin min duh ngei alâwm (3 *Johana* 2), ringtu tam takte chu khawvêl thil tak pawhin malsâwmna nasa tak a vûr ðhîn (Abrahama, Joba leh Boaza te kha). Mahse hetiang Pathian thu kalpui dân hi chuan thil eng emaw kan pêk avângin Pathian chuan min siam len a ba vê niin a zirtîr tlat mai a, kan pêk tam poh leh malsâwmna kan dawng tam mai dâwn a—hei tak hi a dik lohna chu a ni. Ringtu chu thlarau dânin a hruai vâng ni lovin, sum leh pâia hlâwkna dawn beiseina avâng zâwka thilpêk pe tûra fuih a ni tlat.

Ngaihtuah teh: Hausak ûmna hi sual dangte âia a sualna lâi hmuh thiam a har bîk êm êm chhan chu eng nge ni? Eng tiangin nge ‘hmuingîlna chanchin ðhâ’ hi kohhran tân chhiatna a nih theih le?

II. Duhâмна rahbi pathumte chu (*Genesis* 3:1–6).

Tûn kêr zirlâi hian duhâmnaa mi an tlûk luh dâwna rahbi pathum an zawh ðhinte chu min hrilh a.

A hmasa berin, a chungâ Bible châng kan târlânin a sawi ang hian thil eng emaw kan tih châk zâwng chu thlîrin chumi ngawt chu ngaihtuah berah kan nei ta ðhîn a. Entîr nân, Setana chuan Evi kha theirah ei phal loh eitîr a tum avângin Evi tâna ei châkawm tak tûrin a lantîr vêl a. Evi kha maimichhîng tlat se, kal sawn ta daih se chuan mihringte chanchin hi a danglam dâwrh tûr a ni a. Chuvângin kan invênna hmasa ber chu thlêmna hawisan a ni. Potifara nupuiin Josefa a ngaih zâwnna pawh kha “Josefa a ngaihmelh” aţanga inţan a ni (*Gen.* 39:7).

Chutiang chiah chuan ringtuten hausak ûmna kan ngaih zâwnna pawh hi “awhna mita” kan thlîr aţanga lo inţan a ni ðhîn. Jakoba chuan, “Mi tin hi mahni châkna suala thlêm an ni ðheuh zâwk a, chu chuan hîpin a hruai bo ðhîn a ni. Châkna chuan no a pâi a, sual a hring ðhîn a; sual chuan a lo puitlinin

thihna a hring thîn” (*Jakoba 1:14, 15*, NRSV) tih a sawi a. HAusak châkna thlêmna hneh theihna thurûk chu سوال a lo nih hmâa khaw dang hawisan daih a ni. Isua khân kan thil en duh zâwngah kan fîmkhur a pawimawhzia a lo sawi a. “I mit ding lamin suala a tlûktîr che chuan kher chhuak la, paih daih rawh; i taksa a puma hremhmun meia paih âi chuan i taksa pêng pakhat boral chu i tân a t̄ha zâwk a ni,” a ti (*Mat. 5:29*, NRSV).

A pahnihna chu duhna neih a ni. Company hrang hrangte hian an kutchhuak thilte chu a nih ang anga hmuhtîr ngawt che an duh lo va. Lei ngei duhna rilru i put theihna tûrin an kutchhuak chu mâwi leh nalh, t̄ha thei ang bera a lan theih nân pawisa tam tak an sêng thîn. Chûng an kutchhuak thilte i neih tâk avâng khân hlû leh zahawm sawt niin i inhria em le? I lo chak sawtin, ngaihzâwn tûr i zawn kawngah pawh *luck* sawtin, i pian pawh nalh ta deuh sawtin i inhria em? Eng tin nge Kristiante hian hetiang a thil, pawisa sênga an buatsaihte hi kan dâwl zawh theih ang? A chhânate chu lehkhabu lian vak lo, a man pawh chêng zahnih emaw lek, Bible-ah hian hmuh theih a ni. Jakoba chuan Pathian thu thu-a awm a, Pathian hnaih reng tûrin min hrilh a (*Jakoba 4:7, 8*).

Chutianga kan awm a nih chuan: 1) Diabola kan dodâl ang a, 2) kan kut kan silfâi ang a, 3) kan thinlung kan tithianghlim bawk dâwn a ni (*Jakoba 4:7, 8*). Amaherawhchu, hei hi a la tâwk mai hauh lo. Isua chuan kan rilru hi chhûn khah tûr a ni tih a sawi a (*Mat. 12:43–45*). Hausak ûmna-in a chhuahtan tâk hmun ruak chu thlarau thilten a rawn luah tûr a ni. “Lei lama thil awmahte chuan ni lovin, chung lama thil awmahte zâwk chuan i rilru dah rawh u” (*Kol. 3:2*, NRSV) min ti a. Vân lam thilte neih kan châkna chuan khawvêl thilte neih kan châkna tûr lak ata min vêng dâwn a ni.

Awhna suala tlûte rahbi zawh hnuhnûng ber chu a leia an leina, an tâ ni tûra an lâkna chiah kha a ni. A hmasa pahnihahte khân lo tlu ta pawh ni mah ila, beisei tûr a lo awm cheu tho va, chu chu “Mi tichaktu Krista zârah chuan engkim ka ti thei a ni”

(*Filipi 4:13*, NKJV) tih hi a ni. Krista chuan la mai lovin, a pe chhuak thîn a, keini pawh pe vê tûra thu mi pêk ang ngeiin (*1 Joh. 3:16, 17; Mat. 25:31–46.*) kan chakna thahrute chu pêk chhuah lamah kan sâwr bing thei ta a ni.

Ngaihtuah teh: Eng vângin nge a rahbi pathumnaah ni lovin, pakhatnaah zâwk hian duhâmna chu hawisan mai a awlsam zâwk le?

RAHBI 3-NA—A taka nunpui tûr

ZIRTIRTÛTE PUÁL: Pathian Thu (Bible) chhiar a, ãawngtai a, mi dangte rawngbâwlsak hi awhna suala kan tlu lût tûr min dangtu pawimawh tak a ni. Mahni-inthununna—chu chu Kristiante tân chuan eng dang ni lovin Pathian thû ang anga awm tûra inpêkna a ni mai a—hmangin kan ngaihtuahna, kan tih châk zâwng leh kan thil neihte chu Pathian duh dân nêna inrema a malsâwmnate hmang thei tûrin kaihhruai a lo ni dân a ni. Pathian chuan a thil siamahte hian a malsâwmna a dah tel tih kan hre reng tûr a ni a. Hêngte hi anmahni ngau ngauvin sual a ni ngawt lo. Amah Pathian ni lo va, a thil siamte zâwk chibai kan bûk hian buaina a lo chhuak ta thîn a ni.

Ngaihtuah zui tûr/a taka nunpui tûr zawhnate:

- ❶ Mahni inthununna kan tih hi a nihna takah chuan Pathian thû thû-a awm tûra intukluhna a nih avângin Thlarau Thianghlim kawng dâl thei tûr thilte tihkian a nih theih nâna kan tih tûrte chu eng nge ni?
- ❷ Duhâmna sual hneh theihna tûra thil pawimawh tak mahni inthununna chu kan lo neih theih nân eng tiangin nge thlarau thilpêk dangte hian hnâ an thawh vê le?
- ❸ Duhâmna suala min hrui lût thei rahbi pathumte laka mahni kan inthunun tlat theihna tûra thil ãangkâi tak takte chu eng nge ni?

RAHBI 4-NA—Boruak siam rawh

ZIRTÏRTÛTE PUÁL: RingtÛten hausak Ûmnain a luah ðin hmun ruak chu hnawh khat a, Isua chauh an lo en tawh zâwk theihna tÛr kawng pakhat chu “vân lam thilahte rilru an dah” a ni a. Isua chauh an en theihna tÛr kawng khat chu mi dangte hnêna chanchin ða hril a, “hêng mi tê berte” (*Mat. 25:40*) ngaihsak hi a ni bawk; chutianga kan tih chuan amah Isua rawng kan bâwl a ni. Rawngbâwlna hmanga Isua chauh kan en theihna tÛr thil hrang hrangte ti tÛrin ruahmanna siam ang che.

Tih tÛrte:

Kohhran rawngbâwlna:

- A. In kohhran member, damlohna hrang hrang avânga rawn inkhâwm thei lote hmings kha ziak chhuak ula. Tichuan, va tlawh chhuak vek rawh u.
- B. In kohhrana naupangte pualin khawi hmunah emaw chhuahvahna program siam rawh u.
- C. In kohhrana Pathfinder hruaite kha an hmanrua leh bungruate en felpui ðin rawh u.

Mi mal anga tih tÛrte:

- A. Chênna in nei lote hnênah ei tÛr pe rawh.
- B. Mi ðanpui ðin pâwlte hnêna pawisa pêk tÛr tuâk rawh.
- C. In khua/vênga tÛte chhông emaw, pâwl emaw te kha a mamawhte chênna atâna an in hluihlâwn tawh chei ða leh tÛrin ngên rawh.
- D. In vêng/khuua tân in (jail) kha tlawhin, mi tângte hnênah fuihna thu sawi ula.